

No: 1896 – Mahreç İşareti

KIZILDAMLAR KESTANE KABAĞI

Tescil Ettiren

BİLECİK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 28.11.2024 tarihinden itibaren korunmak üzere 03.09.2026 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1896
Tescil Tarihi	: 03.09.2026
Başvuru No	: C2024/000336
Başvuru Tarihi	: 28.11.2024
Coğrafi İşaretin Adı	: Kızıldamlar Kestane Kabağı
Ürün / Ürün Grubu	: Bal Kabağı / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ve mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Hürriyet 1. OSB Gazi Blv. No:2 Merkez BİLECİK
Coğrafi Sınır	: Bilecik ili Merkez ilçesi Kızıldamlar Köyü
Kullanım Biçimi	: Kızıldamlar Kestane Kabağı ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında Kızıldamlar Kestane Kabağı ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Kızıldamlar Kestane Kabağı (*Cucurbita maxima*), Bilecik ili Merkez ilçesine bağlı Kızıldamlar Köyü'nde (360-415 m rakımda) yetiştirilen, bir kışlık kabak çeşididir. Üretimde tescilli arıcan-97 ve ballıkız çeşitlerine ait tohumlar kullanılır.

Sofralık bir kabak türü olan Kızıldamlar Kestane Kabağının meyveleri genellikle yuvarlak ve hafif basık formdadır. Kabuğu sert ve dayanıklıdır; dış yüzeyi düzgün, açık gri tonlarında veya hafif çizgilidir. İç dokusu yoğun olup koyu sarı ile turuncu arasında değişen bir renge sahiptir. “Kestane” olarak adlandırılan ince geçiş katmanı, meyve eti ile kabuk arasında yer alır ve dış kabuğun sertliğini dengeleyen bir yapı oluşturur. Bu özellik, çeşidin “kestane kabağı” olarak anılmasını sağlar.

Kızıldamlar Köyü'nün iklimi ile tescilli tohum çeşitleri ve yerel yetiştiricilik pratiklerinin birleşimi, perikarp ile meyve eti arasında kısmi lignifikasyon/kutinizasyon gösteren; mineralce pekişmiş, hafif lifli ancak yumuşak bir “kestane” geçiş katmanının oluşmasını sağlar. Bu katman, ürünün yumuşak dokusunu ve hafif cevizimsi tadını güçlendirir; taşıma, depolama ve bir yıla varan raf ömrü açısından dayanıklılığı artırır. Meyve eti renginin koyu sarıdan turuncuya değişmesi, meyvede bulunan karotenoidler ile ilişkilidir. Karotenoidler, ürünün rengini ve aromasını belirleyen bileşikler olup hafif cevizimsi tadın oluşumuna katkı sağlar.

Coğrafi alanın iklimi Kızıldamlar Kestane Kabağı yetiştiriciliği için uygundur. Kış ve ilkbahardaki yağış ve nem, çimlenme ile erken büyümeyi destekler. Yazın artan sıcaklık ve azalan bağıl nem sulama ihtiyacını yükseltir. Sonbaharda düşen sıcaklıklar ve artan nem, meyve olgunlaşmasını tamamlayarak hasadı kolaylaştırır. Bu çerçevede etkili sulama, doğru hasat zamanlaması ve uygun kurutma uygulamaları yerel üretici kültürünün bir parçası olarak öne çıkar.

Geniş yaprak alanı ve gelişmiş damar ağı, terleme yoluyla ısı dengesinin sağlanmasına yardımcı olarak sıcaklık dalgalanmalarına karşı bitkiyi korur. Düzenli sulama ile toprak neminin uygun düzeyde tutulması, düşük bağıl nem koşullarında su stresini azaltır. Kızıldamlar Köyü'nün sıcaklık ve nem rejimi, Kızıldamlar Kestane Kabağının büyüme, gelişme ve olgunlaşma süreçlerini destekleyecek şekildedir.

Kızıldamlar Köyü'nde Mayıs–Ekim döneminde hâkim rüzgâr yönleri kuzeydoğu (poyraz) ve kuzeybatı (karayel) olup, dönemsel olarak batı ve batı-kuzeybatı yönlü hafif rüzgârlar da etkilidir. Çimlenme döneminde (Mayıs başı) 0.5-2.0 m/s arasında esen batı-kuzeybatı yönlü hafif rüzgârlar, yüzey neminin dengelenmesine katkı sağlayarak çimlenmeyi destekler. Vejetatif büyüme döneminde (Mayıs ortası–Haziran) 0.8-2.0 m/s hızındaki batı-kuzeybatı ve batı yönlü rüzgârlar, yaprak kuruluğunu azaltıp hava sirkülasyonunu artırarak mantar hastalıkları riskinin düşmesine yardımcı olur. Çiçeklenme ve meyve tutumu döneminde (Haziran–Temmuz) batı yönlü rüzgârların 0.9-2.2 m/s hızlara ulaşması polen taşınımını kolaylaştırarak tozlaşmayı destekler. Meyve büyümesi ve olgunlaşması döneminde (Ağustos–Eylül) 0.6-1.9 m/s hızlarındaki batı-kuzeybatı ve batı yönlü rüzgârlar, meyve yüzeyinde nem birikimini sınırlandırarak olgunlaşma ve kuruma süreçlerine olumlu katkı sağlar. Hasat döneminde (Eylül–Ekim) 0.5-1.6 m/s seviyesindeki hafif rüzgârlar yüzey kurumasını hızlandırarak depolama dayanımına destek verir. Bu rüzgâr rejimi, 360-415 m rakımda gözlenen belirgin gündüz-gece sıcaklık farkının etkilerini şekillendirerek yerel iklimin oluşumuna katkıda bulunur.

Geleneksel bilgi birikimi, Kızıldamlar Kestane Kabağının üretiminde önemli bir rol oynar. Yerel üreticiler, hasat olgunluğuna yaklaşan meyvelerde dış kabuk renginin oturması, kabuğun altında baskıyla hissedilen çok hafif

esneme (hafif yumuşama) ve kabuk üzerinde görülebilen ince kılcal çatlaklar gibi işaretleri birlikte değerlendirerek ideal hasat zamanını belirler. Meyve 1-1,5 kg ağırlığa veya 20-25 cm çapa ulaştığında yapraklar dikkatlice yana yatırılır ya da çevrilir; böylece meyvenin son olgunlaşma döneminde güneşlenme, renk ve tat gelişimi desteklenir. Meyve gelişimi yaklaşık 8-10 kg düzeyine ulaştığında ise meyvenin üzeri yeniden yapraklarla örtülerek büyüme kontrollü şekilde yavaşlatılır. Geniş yaprak yüzeyi ve yoğun damar yapısı, geleneksel sulama yöntemleriyle birlikte terleme yoluyla ısı dengesini sağlar ve sıcaklık dalgalanmalarından kaynaklanabilecek stresin azaltılmasına katkıda bulunur.

Kızıldamlar Köyü'nde her yıl düzenlenen Kızıldamlar Kestane Kabağı Festivali, ürünün tanıtılmasına ve köyün yıllardır sürdürdüğü yerel üretim tecrübesinin yeni nesillere aktarılmasına katkı sağlar. Festival, bölge halkının emeğini, kültürel mirasını ve geleneksel tarım uygulamalarını görünür kılarak üretimin sürdürülebilirliğini destekler. Nesiller boyunca aktarılan bu yerel üretim bilgisi, Kızıldamlar Kestane Kabağının özgün özelliklerinin korunmasında belirleyicidir. Bu nedenlerle ürün ile coğrafi sınır arasında güçlü bir ün bağı bulunmakta olup tüm üretim aşamaları belirlenen coğrafi sınırdaki gerçekleştirilmektedir.

Tablo 1. Kızıldamlar Kestane Kabağının Temel Morfolojik ve Tarımsal Özellikleri

Kategori	Özellik	Değer
Genel Bilgiler	Familya / Cins / Varyete	Cucurbitaceae / <i>Cucurbita</i> / <i>maxima</i>
	Kullanım	Sofralık - Kışlık
	Kullanılan Tohum	Arıcan-97, Ballıkız
Bitki Yapısı	Bitki Boyu	80-100 cm
	Dallanma	Kuvvetli, 2.5-3 m uzunluk
	Yaprak	Büyük, yeşil tonlarda, belirgin damarlı
Çiçeklenme	İlk erkek çiçek	71. gün
	İlk dişi çiçek	74. gün
Meyve	Ağırlık	10-12 kg
	Biçim	Yuvarlak-elips, hafif basık
	Kabuk Rengi	Gri-yeşilimsi
	Et Rengi	Turuncu
	Et Kalınlığı	4.8-6.5 cm
	Kabuk + Kestane Katmanı	Toplam ~2 cm (kabuk 0.5 cm, geçiş katmanı ~1.5 cm)
Tohum	Renk / Şekil	Koyu krem, eliptik
	Tohum Sayısı (meyvede)	141-144 adet
Tarımsal Verim	Dekar Bitki Sayısı	180-200
	Meyve Sayısı (bitkide)	2-3
	Verim	5000-6000 kg/dekar
	Dayanıklılık	1 yıl
	Sulama	Kontrollü damla sulama (3-5 kez)

Tablo 2. Kızıldamlar Kestane Kabağının Fiziksel ve Kimyasal Özellikleri

Kriter	Değer
Sertlik (kg/cm ²)	2.7-2.9
Lif Ağırlığı (g)	36-38
Lif Oranı (%)	0.48-0.52
Kül Miktarı (%)	1.60-1.70
Suda Çözünür Kuru Madde (Brix)	8-9

Üretim Metodu:

Kızıldamlar Kestane Kabağının İklim İstekleri:

Kızıldamlar Köyü'nde kış ayları (aralık-şubat) soğuk ve yağışlıdır. Ocak ayı ortalama 2,52 °C ile en soğuk dönem olup don riski taşır. Bu aylardaki düzenli yağışlar (45-57 mm) ve yüksek nispi nem (%72-80), toprağın ilkbahar çimlenmesine hazırlanmasını sağlar.

İlkbaharda (mart-mayıs) sıcaklıklar yükselir. Yağışlar mart ve nisanda azalırken mayısta tekrar artar. Nispi nemin kademeli düşmesi, çimlenme ve vejetatif gelişim için uygun koşullar oluşturur.

Yaz aylarında (haziran-ağustos) sıcaklıklar 20,77-23,84 °C'ye ulaşır. Bu dönem çiçeklenme ve meyve tutumunun yoğunlaştığı dönemdir. Haziran yağışları (86 mm) meyve tutumunu desteklerken temmuz-ağustos aylarında azalan yağışlar nedeniyle düzenli sulama gereklidir.

Sonbaharda (eylül-kasım) sıcaklıklar düşer ve meyve olgunlaşması tamamlanır. Artan yağış ve nem, hasat sonrası uygun kurutma ve depolama uygulamalarını gerekli kılar.

Toprak Hazırlığı ve Ekim Alanının Belirlenmesi:

Üretim için derin, organik maddece zengin, iyi drene edilmiş ve orta derecede kireçli topraklar seçilir. Toprak sonbaharda derin sürülerek kışa bırakılır. İlkbaharda yeniden sürülüp düzleştirilir. Toprak analizine göre gerekirse kireçleme yapılır. Verimi artırmak amacıyla yanmış ahır gübresi veya organik gübre uygulanır, ardından tırmıklama ve saman ya da kuru otlar malçlama yapılır. Bu uygulamalar toprak nemini korur, yabancı ot gelişimini sınırlar ve toprağı ekime hazır hale getirir. Ekim alanının planlanmasında, bitkilerin gelişimi için yeterli alan bırakmak önemlidir. Kızıldamlar Kestane Kabağı geniş yapraklara ve yayılma eğilimine sahip olduğundan, her bitkiye uygun mesafe gözetilmelidir. Alanın düzenli sıralar halinde planlanması, bakım ve hasat süreçlerini kolaylaştırır.

Tohum Hazırlığı ve Ekim:

Üretimde yalnızca tescilli Arıcan-97 ve Ballıkız tohumları kullanılır. Tohumlar çimlenmeyi hızlandırmak için ekim öncesi suda bekletilir veya ön çimlendirme yapılır. Ekim, hava sıcaklığının en az 15 °C olduğu mayıs ayının ilk iki haftasında gerçekleştirilir. 1-2 cm derinliğinde açılan çukurlara 2-3 tohum ekilir ve çukurlar arasında 1,5-2 m mesafe bırakılır. Ekim sonrası eşit sulama yapılır ve alan düzenli kontrol edilir.

Filizlenme ve Bitki Gelişimi:

Tohumlar uygun koşullarda 7-10 gün içinde filizlenir. Bu dönemde yabancı ot temizliği ve hafif çapalama yapılır. Fideler 2-3 yapraklı olduğunda zayıf olanlar ayıklanır. Sulama düzenli ancak aşırıya kaçmadan, sabah veya akşam saatlerinde gerçekleştirilir.

Gübreleme ve Bakım:

Mikro element uygulamaları, bitkinin gelişim dönemleri ve toprak ve yaprak analizlerine göre planlanır. Erken dönemde Fe ve Zn, çiçeklenme ve meyve tutumunda gerekirse şelatlı mikro elementler uygulanır.

Meyve gelişimi ve olgunlaşma döneminde Mg ve Mn seviyeleri izlenir; ihtiyaç varsa desteklenir. Organik gübreler, mikro element emilimini uzun vadede desteklemek amacıyla kullanılır.

Sulama:

Sulama programı bitkinin gelişim evrelerine göre düzenlenir. Çimlenme döneminde toprak nemi %70-75, vejetatif dönemde %65-70 seviyesinde tutulur.

Çiçeklenme ve meyve tutumunda (temmuz-ağustos) 1-2 günde bir sulama yapılır. Eylül ayından itibaren sulama azaltılır, hasat öncesinde ise tamamen kesilir veya minimum seviyeye indirilir. Bu uygulama tat, aroma ve raf ömrünü artırır.

Çiçeklenme ve Tozlaşma:

Bitki erkek ve dişi çiçekler oluşturur. Tozlaşma çoğunlukla arılar tarafından sağlanır. Gerekli durumlarda, erkek çiçeklerden alınan polenler dişi çiçeklere el ile aktarılır. Etkili tozlaşma, verim açısından kritik öneme sahiptir.

Meyve Gelişimi:

Tozlaşmadan sonra meyve gelişimi başlar. Meyvelerin toprakla temasını önlemek için altlarına saman veya kuru ot serilir. Meyve 1-1,5 kg ağırlığa ulaştığında, güneşlenmeyi artırmak için yapraklar kontrollü şekilde yana yatırılır. Gelişim sürecinde yabancı ot mücadelesi yapılır, gerekirse potasyum ağırlıklı gübreleme uygulanır. Hastalıklı veya zarar görmüş meyveler alandan uzaklaştırılır.

Olgunlaşma ve Hasat:

Kızıldamlar Kestane Kabağı genellikle ekim ayının ilk iki haftasında hasat edilir. Kabuğun sertleşmesi ve sapın kuruması olgunluğun göstergesidir. Bununla birlikte, geleneksel bilgi birikimi hasat zamanının belirlenmesinde önemli olup; kabuğun altında baskıyla hissedilen çok hafif esneme ve kabuk üzerinde görülebilen ince kılcal çatlaklar gibi işaretler birlikte değerlendirilir. Saklama süresini uzatması ve çürüme riskini azaltması amacıyla hasat sırasında sap 2–3 cm uzun bırakılarak kesilir. Ürünler darbeden korunarak taşınır ve kaliteye göre ayrılır.

Depolama:

Kabaklar 10-15 °C sıcaklıkta, serin, kuru ve havadar ortamlarda 1 yıla kadar saklanabilir. Geleneksel olarak saman serilmiş depolar kullanılır; bu yöntem nemli dengeler ve bozulma riskini azaltır.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Bilecik iline bağlı Kızıldamlar Köyü, uzun bir geçmişe sahip olan Kızıldamlar Kestane Kabağının üretiminde; tohum seçiminden yetiştirme tekniklerine kadar ustalık, beceri ve bilgi birikimi gerektiren bir üretim sürecine sahiptir. Bu nedenle, ürünün tüm üretim aşamalarının belirlenen coğrafi sınır içerisinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Denetleme:

Kızıldamlar Kestane Kabağı denetimleri, Bilecik Ticaret ve Sanayi Odasının koordinatörlüğünde; Bilecik Ticaret ve Sanayi Odasından 1, Bilecik İl Tarım ve Orman Müdürlüğünden 1 ve Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansından (BEBKA) 1 kişi olmak üzere en az 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından gerçekleştirilir.

Denetimler yılda en az bir kez yapılır. Şikâyet üzerine veya gerekli görülen hâllerde ilave denetimler gerçekleştirilebilir. Yapılan denetimler, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında raporlanır ve her yıl düzenli olarak Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası tarafından Türk Patent ve Marka Kurumuna sunulur.

Denetime esas kriterler aşağıdaki gibidir:

- Kızıldamlar Kestane Kabağının meyve özelliklerinin uygunluğu,
- Kızıldamlar Kestane Kabağı üretim metodunun uygunluğu,
- Kızıldamlar Kestane Kabağı hasat döneminin uygunluğu,
- Ürünün yetiştirildiği coğrafi alanın uygunluğu,
- Kızıldamlar Kestane Kabağı adının ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim sırasında tespit edilen uygunsuzluklar ve alınması gereken tedbirler, denetlenen ilgili kişi, kurum veya kuruluşa bildirilir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.